

Fejlesztő neve:

BERÉNYI ÉVA

MA szak: magyartanár

Kurzus: irodalom-módszertan

Modul címe:

MOZGÓKÉPI SZÖVEGEK FELHASZNÁLÁSI LEHETŐSÉGEI MAGYARÓRÁKON

1. Az óra tartalma – A tanulási téma bemutatása:

Mozgóképi szövegekkel vagyunk körülvéve, ezért természetes, hogy a filmes eszközökkel készített anyagoknak helyük van az oktatásban, így a magyarórákon is. Az megszokott, hogy valamelyik drámai mű feldolgozásakor filmen nézzük meg az adott darabot vagy annak részleteit (élő színházi előadás híján, mert a dráma azért mégis előadásra szánt mű), ugyanakkor a tanárok között komoly vita tárgyát képezi az irodalmi művek (főleg regények) megfilmesített változatainak bemutatása. Én is úgy vélem, hogy egy filmadaptáció nem helyettesítheti az eredeti alkotás elolvasását, hiszen különböző kódrendszerük sajátosságaiból fakadóan más befogadói munkát igényel egy alapjában vizuális, tehát konkrét képekben mesélő film és egy absztrakt jelekkel, szavakkal üzenő szöveg értelmezése; éppen ezért izgalmas feladat lehet összehasonlítani őket.

Ezen az órán azt szeretném megmutatni a hallgatóknak, hogy a mozgóképi szövegek másképp is részét képezhetik a magyaróráknak, és olyan ötleteket adni nekik, amelyeket alkalmazhatnak majd tanításuk során. Reményeim szerint, ha megértik, hogy a mozgóképi nem konkurenciánk, hanem segítőnk, akkor maguk is keresik majd az alkalmat ennek a lehetőségnek a felhasználására, illetve újabb és újabb alkalmazásokat találnak ki. A foglalkozás másik sarkalatos pontja annak tudatosítása, hogy a filmes szöveg nem csak vagy főleg nem illusztráció, hanem valamilyen probléma felvetését vagy megoldását szolgáló indukció, így nem helyettesíti a nyelvi jelekkel kommunikáló szövegeket. Főlegesen lenne azonban azt is tagadnunk, hogy egyre nagyobb kihívás számunkra a diákok érdeklődésének felkeltése és megtartása a hagyományos (esetleg csak verbális) eszközök alkalmazásával még az alapvetően nyelvi jelekkel megalkotott szövegekkel dolgozó magyarórákon is. Diákjaink nagyon sok mozgóképen alapuló szöveget (filmet, reklámot stb.) fogyasztanak, és annyira hozzászoktak ezek ingergazdagságához, hogy tőlünk is elvárják az élményszerűséget tanításunk során. A mozgóképi szövegek alkalmazásával természetesen nem a pusztán szórakoztatás, hanem a gyönyörködtetve tanítás a célunk.

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

A kompetencia-alapú pedagógusképzés regionális szervezeti, tartalmi és módszertani fejlesztése
a Pécsi Tudományegyetem és a Kaposvári Egyetem részvételével

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

2. Fejlesztendő tanári kompetenciák:

a. általános kompetenciák

A tanári kulcskompetenciák szerint a tanár szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas: *(15/2006. (IV. 3.) OM rendelet az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről)*

1. a tanulói személyiség fejlesztésére
2. tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére
3. a pedagógiai folyamat tervezésére
4. a szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztésére
5. az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák hatékony fejlesztésére
6. a tanulási folyamat szervezésére és irányítására
7. a pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazására
8. szakmai együttműködésre és kommunikációra
9. szakmai fejlődésben elkötelezettségre, önművelésre

b. Magyartanári kompetenciák (PTE magyartanári MA tanterve alapján)

Képes

1. az irodalomtudomány és a nyelvtudomány korszerű iskoláinak, elméleteinek gyakorlatba való átültetésére, a tanítás folyamataiban való felhasználására
2. a korszerű elméletekhez kapcsolódó értelmezési-elemzési-létrehozási-közzétételi stratégiáknak, módszereknek és eljárásoknak a tanulási folyamatokban való működtetésére, az aktív tanulói felhasználás megtanítására
3. a tanulók korszerű történeti érzékének fejlesztésére, alakítására
4. a kortárs kultúra közvetítésére, jelenségeinek a tanulási folyamatban való feldolgozására
5. a magyar nyelv és irodalom és más műveltségterületek tartalmainak tanulói tevékenységben való összekapcsolására
6. az irodalom, az irodalmi folyamat nyelvi-materiális, formai-poétikai és szociológiai-pszichológiai komponenseinek, vonatkozásainak feltárására
7. a tanulók szövegértési-szövegalkotási-érvelési kompetenciáinak differenciált fejlesztésére különböző műfajokban és kommunikációs helyzetekben

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

8. a tanulóknak az anyanyelvhez és az irodalomhoz kapcsolódó kulturális, szociális és személyes kompetenciáinak fejlesztésére, beállítódásuk befolyásolására
9. a magyartanítás taneszközeinek kritikai elemzésére

3. Előfeltételek / előfeltétel tudás:

A modul teljesítéséhez fontos a szakmódszertani kurzus elvégzése, hiszen a hallgatóknak ismerniük kell a kooperatív tanulási módszereket, azok alkalmazását. Azonban a modul teljesítéséhez nincs szükségük speciális filmes tanulmányokra, mert általános iskolai és gimnáziumi tanulmányaik során megszerezték az ehhez szükséges jártasságot, azaz tisztában vannak a film formanyelvének alapvető eszközeivel. Természetesen előnyt jelent számukra a filmtörténet alaposabb ismerete - hiszen így több mozgóképi szöveg közül válogathatnak a feladatoknak megfelelően -, illetve a technikai eszközök készség szintű felhasználása, amely lehetővé teszi és megkönnyíti számukra a szövegekhez való hozzáférést.

4. Eszközigény:

Csomagolópapír, filctollak, DVD-lejátszó (vagy mozgóképi szöveg megjelenítésére alkalmas eszköz), filmrészletek, az irodalmi szövegek fénymásolatai

5. Szakmódszertani óravázlat

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

R

1. 🧑🧑🧑 A témáról való ismeretek feltérképezése

A mai foglalkozáson olyan témával foglalkozunk, amelyet nem tudunk megkerülni a magyarórán, hiszen a mozgókép (leegyszerűsítve film) születésétől összekapcsolódik az irodalommal: a legelső fikciós filmek irodalmi alkotások adaptációi voltak. Bevezetésként azt kérem, hogy gyűjtsenek olyan irodalmi műveket, amelyekről tudják, hogy készült belőlük filmes feldolgozás. Jelöljék meg azokat, amelyeket láttak is. Ha elkészültek a listával, vessék össze azt a társukéval, és jelöljék az egyezéseket. Gyűjtsék ki közülük azokat, amelyek ismereteik szerint az úgynevezett kötelező vagy tanítandó művek közé tartoznak.

2. 🧑🧑🧑 A filmes adaptációkhoz való attitűdök felmérése

Az előző feladatban összegyűjtöttük azokat a műveket, amelyek filmként is feldolgoztak. Mindannyiunk számára ismert az a dilemma, hogy használjuk-e őket az irodalomórán. A következő feladatban az ehhez kapcsolódó nézeteket ütköztetjük. Négyfős csoportokban dolgozunk. Minden csoport húz egy betűt. Akik az A betűt kapták, érvelnek a filmfeldolgozás felhasználása mellett; akik a B-t, ellene. Fontos, hogy nem a saját meggyőződésüket, hanem az adott álláspont kell most képviselniük. Ha összegyűjtötték érveiket, a csoport egyik fele marad, a másik átül egy olyan csoporthoz, amely az ellenkező álláspontot képviseli. Ha megosztották egymással érveiket, üljenek vissza saját csoportjukba, és készítsenek közösen T-táblázatot, amelyben egymáshoz rendelik az érveket és azok cáfolatait.

J

3. Az elbeszélés módjainak összevetése a filmben és az irodalomban

A) 🧑🧑🧑 Az időkezelés problémái

Tapasztalatunk az, hogy az események lineárisan követik egymást az időben, azaz életünket mindig jelenben történő folyamatként éljük meg. S bár van lehetőség a visszatekintésre – emlékezés, élmények felidézése – vagy az előre gondolkodásra – tervezgetés, álmodozás –, mégis a lineáris, előre haladó időélmény a természetes a számunkra. Az irodalmi művek tanulmányozása során (főleg az epikus művek esetében) gyakran előkerül az időnek mint a narráció egyik elemének vizsgálata. A diákok számára érdekes lehet ennek megfigyelése és összevetése film- és szövegrészletek segítségével. Ezt a feladatot megoldhatjuk akkor, amikor már diákjaink találkoztak a különböző időkezelési módokkal (in medias res, lineáris, időben való szabad ugrálás), de jó játék lehet akkor is, ha csak szeretnénk nekik bemutatni az időszerkesztés, azaz átalakítás különböző lehetőségeit.

A következő feladatot négyfős csoportokban fogjuk megoldani. Film- és szövegrészleteket fogunk egymáshoz rendelni időkezelési módok egyezése vagy hasonlósága alapján. A feladat lényege, hogy megfigyeljük, hogyan jelenik meg az időkezelés problémája a filmben és a szövegben; illetve vonjunk le következtetéseket, mikor van létjogosultsága az adott időkezelésnek és miért. A feladat megoldását azzal zárjuk, hogy grafikusán ábrázoljuk a különböző változatokat.

Minden csoport talál az asztalán nyolc szépirodalmi szöveget vagy szövegrészletet, ezekből

húzzon mindenki kettőt, és olvassa el. Ezután próbálja meg mindegyikük a saját szövegi időkezelését jellemezni, fogalmazza meg következtetéseiket néhány kulcsszóval. Ha ezzel elkészültek, beszéljék meg egymással a megoldásaikat, keressenek hasonló felépítésűeket a nyolc szöveg között. Ha találnak ilyeneket, fogalmazza meg közös működési elvüket, majd tegyék szemléletesebbé valamilyen grafikus ábrával. Ezután közösen megnézünk négy filmrészletet, amelyek időkezelése teljesen megfelel vagy nagyon hasonló a szövegekéhez. Rendeljék egymáshoz a filmes és szépirodalmi szövegeket, majd fogalmazza meg néhány mondatban, miért van létjogosultsága ennek a típusú időkezelésnek az adott részletben/teljes szövegben.

A nyolc szöveg (a forrás megjelölése nélkül):

1.

„Figyeljete csak:

Billy Pilgrim kiesett az időből.

Billy mint öregedő özvegyember aludt el, és az esküvője napján ébredt fel. Bement egy ajtón 1955-ben, és kijött egy másikon 1941-ben. Majd újra bement ugyanazon az ajtón, és 1963-ban találta magát. Azt mondja, hogy sokszor látta a saját születését és halálát, s röpké látogatásokat tesz taláalomra a közbeékelt eseményeknél.

Mondja ő.

Billy az időben görcsös összevisszasággal mozog, nincs hatalma afelett, hogy hová jut el legközelebb, és így utazásai nem feltétlenül szórakoztatóak. Azt mondja, hogy állandóan lámpalázás állapotban él, mert sohasem tudja, hogy legközelebb életének melyik részében kell színrelépnie.”

2.

„Férfiuról szólj nékem, Múzsza, ki sokfele bolygott
s hosszan hányódott, földülván szentfalu Tróját,
sok nép városait, s eszejárását kitanulta,
s tengeren is sok erős gyötrelmet túrt a szívében,
menteni vágyva saját lelkét, társak hazatértét.

Csakhogy nem tarthatta meg őket, akárhogy akarta:
mert önnön buta vétkeikért odavesztek a társak,
balgák: fölfalták Hüperión Éeliosznak
barmait, és hazatértük napját ő elorozta.

Istennő, Zeusz lánya, beszélj minekünk is ezekből.
Hát aki megmenekült meredek vérszből, valamennyi
otthon volt, túl háborun és a vizek veszedelmén;
őt egyedül, hitvesre, hazára hiába sovárgót
tartóztatta Kalüpszó nimfa, az isteni úrnő
barlang öblös ölen, mivel áhította urául.

És hogy az esztendő perültén jött az az év is,

melyhez az istenek azt szőtték, hogy visszakerüljön már Ithakába, a küzdelmekről nem menekült meg még a szerettei közt sem. Az isten mind könyörült már rajta; Poszeidáon egyedül gyűlölte szünetlen isteni hős Odüsszeuszt, valameddig csak haza nem tért.”

3.

„Garp anyját, Jenny Fieldset 1942-been letartóztatták Bostonban, mert megsebesített egy férfit a moziban. Nem sokkal a japánok Pearl Harbor-i bombatámadása után történt ez. Az emberek végtelen türelemmel tekintettek a katonákra, hiszen katona lett egyszerre mindenki – Jenny Fields azonban semmit nem engedett a férfiak iránti türelmetlenségéből, a katonák viselkedését meg éppen nem nézte jó szemmel. A moziban háromszor húzódott egy ülésel odébb, s a katona mindannyiszor utánanyomult, míg Jenny végre nekiszorult a szuvas falnak. Mikor már egy terpeszkedő pillérsor a híradót csaknem elfogta a szeme elől, úgy döntött, hogy nem költözik tovább. A katona pedig mellételepedett.

Jenny huszonkét éves volt. A főiskoláról, alighogy beiratkozott, máris kimaradt, az ápolónőképzőt azonban osztályelsőként végezte, és tetszett neki a betegápolás. Sportos külsejű nő volt, arcán rózsák virágoztak, fényes fekete haját rövidre nyírtan hordta. (...) Voltaképpen a főiskoláról is azért maradt ki, mert az a gyanúja támadt, a szülei nem egyébert járatják oda, mint hogy utoljára valami iskolázott fiatalembernek szóhassák el.”

4.

„Ma délután az Üllői út egyik mellékutcájában eszméletét veszve összeesett Zetelaki Zoltán, a népszerű színművész.

A járókelők bevitték a közeli klinikára, de ott hiába próbálták a tudomány legújabb vívmányaival - még vastüdővel is - életre kelteni. A jeles színész, hosszú haláltusa után, este fél hétkor kiszendvedt; tetemét átszállították a Bonctani Intézetbe.

A Lear király esti előadása e tragikus esemény ellenére is zavartalanul folyt le. Zetelaki késett ugyan egy kicsit, s az első felvonásban feltűnően fáradtnak látszott (néhol szemlátomást a sűgó segítségére szorult), de aztán egyre jobban magára talált, s a király halálát már olyan meggyőző erővel jelenítette meg, hogy nyíltszíni tapsot kapott érte.

Utána hívták vacsorázni, de nem ment. Azt mondta:

- Ma nehéz napom volt.”

5.

„Dombos táj (zivatar után)

3 gomolyfelhő

1 halastó

1 gátórház

1 férfi (az ablakon kihajolva)

- 1 kiáltás
- 1 jegenyesor
- 1 sáros út
- Kerékpárnyom (a sárban)
- 1 női kerékpár
- 1 kiáltás (az előbbinél hangosabb)
- 1 pár szandál
- 1 szoknya (a szélben lobogva, a csomagtartót csapkodva)
- 1 milflőrmintás blúz
- 1 darab amalgámtömés (fogban)
- 1 asszony (fiatal)
- 1 kiáltás (még hangosabb)
- Új kerékpárnyomok
- 1 becsukódó ablak
- Csönd”

6.

„Olyan Péter-Pál napját rég nem látott se Cirák, se Nyirák, mint amelyiken ez a történet kezdődik. Megmutatta annak már a hajnala is, hogy valami zenebonás lesz az estéje.

A ciráki bíróné azt álmodta virradóra, hogy a nyiráki bíróné kendermagos tyúkjá elkukorékolta magát. (Holott tudnivaló, hogy Nyirákon még a kakasok se tudnak kukorékolni, nemhogy a tyúkok tudnának.)

A nyiráki bíróné meg azt álmodta, hogy a ciráki bíróné kölcsönkérte a sütőlapátját. (De hiszen csak azt próbálja meg! Ámbátor - magunk közt szólva - az se lenne csuda, ha azok az ínséges cirákiak még sütőlapátért is a szomszédba szaladnának.)

A Bezzegék Pista fia olyan sáskát fogott a csordakút oszlopfáján, hogy azt csak valami rossz föld teremhette. Jótét lélek még látni is iszonyodott: fele teste fekete volt, fele teste sárga. Nem jelenthet az semmi jót, emberek! Még szerencse, hogy a gyerek fölérte ésszel, mit kell vele csinálni: áthajította Nyirákra!

- Eredj haza, förtelmes féreg!

Duzzogék Sáríkája beleejtette a halbicskáját a Reszege patakba. Hiszen, ha csak beleejtette volna! De ki is horgászta az esernyőjével, s csak mikor kihúzta, akkor vette észre, hogy nem is halbicska az, hanem valóságos rozsdás budlibicska. Olyan, amilyennel a cirákiak egyszer meg akarták szelni a holdvilágot, mert sajtnak nézték.”

7.

„Valahol a Nagy Magyar Alföldnek egy kicsike tanyáján éldegélt egy család, apa, anya és két gyerek, mind pogácsakedvelők. Ha a mamának volt rá ideje, s kedvében akart járni övéinek, süttött nekik egy nagy tepsi pogácsát.

Egyszer azonban liszt helyett mérges rovarirtószert gyúrt a tésztaiba. Ízre nem volt rosszabb,

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

A kompetencia-alapú pedagógusképzés regionális szervezeti, tartalmi és módszertani fejlesztése
a Pécsi Tudományegyetem és a Kaposvári Egyetem részvételével

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

így hát jól bepogácsáztak, s reggelre meghaltak mind a négyen, az apa, az anya, a gyerekek. Negyednap eltemették őket, s aztán összejött a rokonság, meg a közeli és távolabbi szomszédok, ahogy az már illik, halotti torra. Homoki bort ittak, s hozzá a maradék pogácsát majszolgatták. El is patkoltak mind, ahányan voltak.

A mentősöknek - az orvosnak, a két hordágyvivőnek meg a sofőrnek - már nem akadt dolguk. Csak fejcsóválva körüljárták azt a sok halottat, s mielőtt visszaindultak volna, megettek néhány pogácsát, ittak rá egy kis bort.

Kivéve a sofőrt. Bort nem ihatott, mert vezetnie kellett, a pogácsát pedig nem szerette. De ami még ott maradt a tepsiben, azt újságpapírba csomagolva letette az ülése mellé, hogy kárba ne vesszen. Jó lesz az még, gondolta, valakinek.

És most viszi!”

8.

„Tisztartóéknál nagy sürgés-forgás volt egy júniusi napon.

- A kisasszony ma jön meg, ma jön meg az iskolából, - mondogatták a cselédek.

A kéményből, mint valami nagy óriás karja, mozgott a füst a magasba. Mintha integetne a távoli országút felé:

- Jön már! Jön már! Isten hozza.

A konyhából fahéj-illat szállongott ki. A kisasszony kedves ételét sütik: fahéjas cseresznyés rétest. A kertész rózsákat metsz a kertben. Kántoréktól kalitkába zárt vadgalambokat hoz egy szeplős parasztfiu.

Ugyanez a fiú fölmászik a tisztartóház előtt a jegenyefára, és a kezét ernyőül emeli a szeméhez: az országutat nézi.

Egyszer, hogy az uraság kertje felé pillant, látja, hogy a remetebarlang tetején is áll valaki, s éppúgy mint ő, az országútra néz.

- Az ifiur, - mondta a szeplős fiú.

- Hát csakugyan az ifiur áll ottan.

Színházi nézelővel vizsgálódik a messzeségbe. Az arca piros.

Egyszer csak megrezzen. A nézelőt zsebre dugja. Megpödrí a bajuszkáját s megigazítja a nyakkendőjét. Azután a nézelőt ismét előkapja: a szeméhez tartja. Kalapot emel. Udvariasan meghajol és érzékenyülten rebegi:

- Annuska!

Persze a megszólított két kilométernyi távolságban van: a feje biccentésével sem válaszol.

Ott ül a porfellegek között szálló hintóban az apja mellett. Az arca piros. Sárga szalma-kalapján nefelejcsszinű pántlikák röpködnek.

Mosolyog.

Tisztartó papa is vidáman nézeget reá.

A lovak táncolva röpítik a hintót hazafelé.

Mikor a hintó elmerült a völgy fainak lombjai között az ifiur bágyadtan eresztette le a nézelőt és sohajtott.”

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

B) és Az elbeszélés problémái

Mind gyakrabban találkozunk azzal a problémával – és nem csak magyarórakon -, hogy diákjaink egyre nehezebben fejezik ki magukat szóban és írásban. Ezért érdemes megragadnunk minden alkalmat, hogy szöveget alkottassunk velük. Most ennek gyakorlására oldunk meg feladatokat, és ehhez felhasználjuk az egyik filmrészletünket. Párban fogunk dolgozni. A Bagdad Cafe bevezető képsora alapján írja meg a páros egyik tagja a nő, a másik pedig a férfi szemszögéből a történetet. Ha elkészültek, olvassák fel egymásnak az elkészült fogalmazásokat. Beszéljék meg, miben tér el a két fogalmazás. Örkény István Leltár című egypercesével ugyanezt tudjuk gyakoroltatni. Itt az a feladat, hogy a megadott elemekből rekonstruálják a történetet.

C) és Az elbeszélés módja

Irodalmi szövegek esetében nagyon fontos része az elemzésnek a *mit ábrázol?* kérdés mellett a *hogyan?* vizsgálata. A következő feladatban erre nézünk példát. Először megalakítjuk a csoportokat. Papírokra különböző látásmódok jellemzőit írtam fel, az asztalokra pedig kivettem a látásmód megnevezését. Húzzanak belőlük egyet, és keressék meg a helyüket az asztaloknál. Ha leültek, beszéljék meg közösen ennek a látásmódnak a jellemzőit, majd készítsenek a csomagolópapírra fürtábrát, amelyben összegzik ismereteiket a témával kapcsolatban. Törekedjenek arra, hogy minél többféle szempontot vegyenek számba. Az elkészült munkákat a csoportok adják körbe, és ha van kiegészítenivalójuk, írják bele az ábrába más színnel. Ha olyan elemet találnak a másik csoport ábrájában, amivel nem értenek egyet, azt jelölgék, hogy utána közösen megbeszélhessük.

A feladat további részében azt nézzük meg, hogyan segíthet nekünk a mozgókép a látásmódok megfigyeltetésében. Az már általánosan elfogadott, hogy más művészeti ágak (képzőművészet, zene, építészet) alkotásait is bemutatjuk egy-egy stílus tanításakor, de még viszonylag ritkán fordulunk a filmhez, holott nagyon látványosan tudunk jellemzőket bemutatni a segítségükkel. Tehát megnézzük négy filmrészletet, amelyek a feldolgozott látásmódokhoz köthetőek. Minden csoport kiválasztja azt a képi szöveget, amely szerinte az ő látásmódjához kapcsolódik, és kiegészíti saját ábráját azokkal az elemekkel, amelyek a filmben felfedezhetőek. A végén megbeszéljük megállapításaikat.

R

4. és A további felhasználási lehetőségek keresése

Egy adott mozgóképi szöveghez feladat készítése

Az eddigiekben megadott feladatokat oldottak meg. Foglalkozásunk zárásaként most megfordítjuk a helyzetet, és az általam adott két mozgóképi szöveg valamelyikéhez (hogy melyikhez, az a csoport döntésén múlik) kell feladatot kitalálniuk. Annyi megkötést kapnak, hogy a csoportok egy része az irodalomhoz kötve készíti el munkáját, a többiek a nyelvtanhoz. Az ötleteket itt kell kitalálniuk közösen, a megoldást (kidolgozott feladat) otthon kell elkészíteniük egyénileg. Ehhez csatoljanak értékelést, amelyben megindokolják, miért jó ez a feladat, mire szolgál, és mennyiben segíti a tanulókat a tanulási folyamatban. Tervezzék meg azt is, melyik évfolyamon, melyik anyagrésznel használnák ezt a mozgóképi szöveget, és

milyen munkaformában dolgozzanak a gyerekek.

5. Kilépőcédula

Mielőtt befejezzük mai foglalkozásunkat, kérem, hogy töltsék ki a kilépőcédulát. Ez nem kötelező, és nem kell minden kérdésre válaszolni, de segítené a további munkánkat.

6. Megjegyzések a feladatokhoz

R

1. feladat

Tervezett idő: 3 perc

Instrukciók: Ezzel a feladattal tulajdonképpen azt igazoljuk, hogy mennyire elterjedt az irodalmi művek megfilmesítése. Valószínűleg a hallgatók rengeteg példát tudnak hozni erre a jelenségre, és a tananyaghoz kapcsolódóan is számtalan filmes adaptációt fel fognak sorolni. A feladatot úgy is elvégezhetjük, hogy csak a tananyaghoz kapcsolható filmeket gyűjtjük össze velük. A későbbiekben felhasználjuk az itt összegyűjtött tapasztalatokat.

Munkaforma: első lépésben egyéni, utána páros, esetleg a végén közzététel

Módszerek, eljárások: az előzetes ismeretek összegyűjtése

Eszközsükséglet: papír, toll

Lehetséges megoldások: egyéni, majd utána páros; közzétételre nincs szükség, de ha szükségesnek érezzük, megtehetjük.

2. feladat

Tervezett idő: 8 perc

Instrukciók: Mióta a film megjelent, és az iskolák technikai felszereltsége is megengedi, lehetőségünk van a filmes feldolgozások felhasználására a magyarórákon.

„Magyartanáraink egy része még mindig elzárkózik a médiumok bevonásától óráin. Egy másik fele bizonytalan „azok” használatában. S vannak – egyre növekvő számban –, akik kötelességüknek tekintik e tevékenységet, felismerve, hogy a XXI. század a média százada lesz, s manapság az irodalmi alkotások jelentik a „színt”, s nem fordítva, mint azelőtt.”¹

Bár Kovács István ezeket a mondatokat lassan tíz éve fogalmazta meg tanulmánya bevezetőjében, úgy tapasztalom, hogy még mindig vita tárgyát képezi a filmadaptációk alkalmazása a magyarórákon. Ez talán betudható annak, hogy sérthetetlennek tartjuk az irodalmi szöveget, s úgy érezzük, hogy a filmfeldolgozás éppen a lényegét veszi el az értelmezői folyamatnak, hiszen képi konkrétságával leegyszerűsíti ezt az egyébként aktív tevékenységet. Ugyanakkor – ha belegondolunk –, tulajdonképpen „csak” interpretál, ahogy mi is azt tesszük a felolvasott verssel vagy novellával, illetve a színház az előadott drámával. A hallgatók ennek a feladatnak a megoldása során lehetőséget kapnak arra, hogy kifejtsék gondolataikat erről a kérdéstről. Miközben összegyűjtik érveiket valamely álláspont mellett, felidézik eddigi tanulmányaik során szerzett tapasztalataikat, illetve kiegészíthetik azokat saját véleményükkel. Azzal, hogy megadjuk nekik, milyen álláspontot kell képviselniük, rákényszerítjük őket, hogy alaposabban elgondolkodjanak a problémán. Miután a párok

¹ KOVÁCS István: *Irodalom és film az órán*, Magyartanítás, 2002/5.

kialakították álláspontjukat, megismerkednek a másik oldal érveivel, majd visszatérve a helyükre elkészítik T-táblázatukat, amelyben összegzik és rendszerezik az érveket-ellenérveket. Így teljesebb kép alakul ki bennük erről a kérdésről. Érdemes a feladatot közzétételrel zárni, mert ekkor is felvetődhetnek még új szempontok. Lényeges a feladat értékelésekor azt hangsúlyoznunk, hogy nem az a feladat lényege, hogy valamelyik álláspontot győztesként hozzuk ki az összevetésben, hanem hogy mérlegeljük tanításunk során, milyen előnyei és hátrányai vannak a filmadaptációk alkalmazásának.

Módszerek, eljárások: az előzetes ismeretek összegyűjtése, vita

Eszközsükséglet: papír, toll

Lehetséges megoldások: Néhány lehetséges válaszelemet összegyűjtöttem, természetesen ennek a feladatnak a megoldása nagyban függ a hallgatók előképzettségétől, filmes ismereteitől.

érvek a filmfeldolgozás mellett	érvek a filmfeldolgozás ellen
a kép mindig konkrét, tehát könnyebben értelmezhető	vannak olyan filmek, melyek képi világa olyan összetett, hogy konkrétsága mellett is nehezen értelmezhető
a mai rohanó világban az embereknek nincs idejük olvasni, sokkal gyorsabb egy több száz oldalas regény filmváltozatát megnézni két-három óra alatt, mint elolvasni magát a művet	az olvasásban éppen az a jó, hogy kiszakít minket a mindennapi rohanásból, és lehetőséget ad arra, hogy hosszabban belefeledkezzünk a szöveg olvasásába
a filmfeldolgozások sokszor segítik az értelmezést, kiemelik számunkra a lényeges elemeket	a film alkotója tulajdonképpen ránk erőlteti a maga értelmezését
a film a maga eszközeivel képes megjeleníteni, azaz láthatóvá tenni a gondolatban létezőket	azzal, hogy a film képeket tár elénk, tulajdonképpen elveszi tőlünk azt az élményt, hogy képzeletünkben magunk alkossuk meg a helyszíneket, szereplőket, és olyannak lássuk őket, amilyenek mi gondoljuk
a mai gyerekek a mozgóképek bűvöletében élnek, ezért fogékonyabbak a filmek iránt	a filmes feldolgozások eredményeként még kevesebbet fogják olvasni
a filmes adaptációk kedvet csinálhatnak az eredeti művek elolvasásához	a filmek nézése helyettesíteni fogja az eredeti művek elolvasását
a szövegértési nehézségekkel küzdők is irodalmi élményhez juthatnak általuk	ezzel csak azt érzük el, hogy az emberek a könnyebben befogadható filmes szövegeket részesítik előnyben, ezzel pedig még kevésbé lesznek képesek nehezebb szövegek értelmezésére
sokan olyan helyen laknak, ahonnan nehéz színházba eljutni, számukra színházi élményt nyújthat egy-egy dráma filmes adaptációja	az élő színházi előadás hangulatát semmilyen film nem helyettesítheti

a DVD-n megjelenő filmfeldolgozások olcsóbbak, mint a könyv formában kiadott művek

az irodalmi művek jelentős hányada az interneten is hozzáférhető, illetve léteznek könyvtárak

3. A) feladat

Tervezett idő: 5 perc a szövegrészek elolvasására, 10 perc a megbeszélésre és az ábra elkészítésére, 18 perc a filmrészletek megnézésére, 5 perc a miértek megválaszolására

Instrukciók: A négy filmrészlet egy-egy példa a lineáris, a párhuzamos, a flashback vagy visszatekintő és a felbontott időkezelésre. Az irodalmi művek (részletek) ugyanezen elvek alapján szerveződnek. A feladattal tulajdonképpen azt tudjuk megvizsgálni, hogy a történet elmondása milyen sokféle módon viszonyulhat az időhöz. A filmrészleteket és a szövegeket természetesen máshonnan is vehetjük. A feladat megoldása során a diákoknak szükségük van arra, hogy végiggondolják a szövegek működését, majd következtetéseiket a többiekkel is megosszák, és közös pontokat keressenek. A csoportok a megbeszélés után közösen elkészítik az időkezelési módok ábráit egy csomagolópapírra, és az ábrához odaerősítik a megfelelő szöveget, illetve odaírják a filmrészlet betűjelét. Ez megkönnyíti a feladat ellenőrzését. Érdemes a végén közzétenni a válaszokat, mert többféle megoldás is elfogadható, ha jól érvelnek mellette, illetve izgalmas lehet az ábrázolásokat összevetni. Végül szóban magyarázzák el, miért pont ezt a módszert választotta a szerző. A feladatok sorrendje egyébként változtatható, a filmrészletek akár előre is kerülhetnek. Ekkor a feladatot úgy módosíthatjuk, hogy jellemezzék a filmek időkezelését, majd keressenek hozzájuk hasonló módon működő szövegeket. Ezzel a feladatfajttával azt tudjuk szemléltetni, hogy mind az irodalom, mind a film nagyon hasonló módon tudja megjeleníteni az időviszonyokat.

Módszerek, eljárások: az előzetes ismeretek összegyűjtése, vita, grafikus ábrázolás

Eszközsükséglet: papír, filctoll, DVD-lejátszó, fénymásolt szövegek, filmrészletek

A megnézendő filmrészletek:

- A) Forrest Gump (1994, Robert Zemeckis) az első kb. 6 perc
- B) A menyasszony feketében volt (1968, Francois Truffaut) (2. jelenet) kb. 3 perc
- C) A magányos villa (1909, D. W. Griffith) kb. 5 perc
- D) Bagdad Café (1987, Percy Adlon) az első 3 perc a főcímenig

(a filmek hozzáférhetőek DVD-n, illetve a neten, de természetesen más filmek is felhasználhatóak)

A szövegek a következők:

- 1) Kurt Vonnegut: Az ötös számú vágóhíd
- 2) Homérosz: Odüsszeia
- 3) John Irving: Garp szerint a világ
- 4) Örkény István: A színész halála
- 5) Örkény István: Leltár
- 6) Móra Ferenc: Mindenki Jánoskája

7) Örkény István: A végzet

8) Gárdonyi Géza: A báró lelke

(természetesen más szövegek is felhasználhatóak a feladathoz)

Lehetséges megoldások:

A filmrészletek és a szövegek a következőképpen rendelkezhetők egymás mellé:

- A) 2. és 3. A jelen helyzetéből visszatekintünk a múltba. A filmben ezt a flashbacknek nevezzük. Ez a fajta történetmesélés kapcsolatot teremt a jelen és a múlt között vagy úgy, hogy az események közepén lépünk a cselekménybe, a múltból eljutunk a jelenig, majd innen haladunk előre (in medias res) - ez a viszonylag ritkább -, vagy a jelen helyzetből idézzük fel az eseményeket (ebben az esetben tudjuk a végkifejletet). Ez utóbbi nagyon gyakori a filmben és irodalomban is.
- B) 4. és 7. A lineáris történetmondás a leggyakoribb időkezelési mód, ez hasonlít legjobban a valóságra.
- C) 6. és 8. Az események egy időben, de különböző helyen párhuzamosan történnek. A szimultán időkezelés (filmben párhuzamos vágás) a több szálon futó cselekmény sajátossága, mert így nyomon követhetjük egymás után az egyszerre történő eseményeket. Az irodalomban főleg a regényekre jellemző ez a módszer.
- D) 1. és 5. Talán ez a legritkább, mert ez áll legtávolabb az idővel kapcsolatos tapasztalatainktól. Itt az idő – ez által a cselekmény – megszűnik folyamatként működni, széttöredezik, szaggatottá válik, ezáltal a befogadóra vár a történet megkomponálása. A filmrészletben a házaspár összeveszésének történetét láthatjuk apró mozzanatokra tördelve, ráadásul néhol a cselekmény egyes elemei fel is cserélődnek. Így nem csak sorrendbe rakjuk a történetdarabkákat, de ki is kell egészítenünk őket ahhoz, hogy történetként működjének.

Az időkezelési változatok megjelenítése a csoportok kreativitásától függ, valószínűleg az időegyes segítségével történő ábrázolás a legkézenfekvőbb, de más megoldás is elfogadható.

A feladat összegzésében rámutathatunk az ábrázolási módok különbségére:

- a legegyszerűbb a lineáris időkezelés, ezt akkor használjuk, ha folyamatában akarjuk elmondani az eseményeket;
- ehhez nagyon hasonló a visszatekintő (retrospektív) elbeszélésmód, de kiegészül a végpont vagy egy relatív végpont ismeretével, ami többlettudáshoz juttatja a befogadót;
- a párhuzamos időkezelés azt teszi számunkra lehetővé, hogy egyszerre két vagy több olyan eseményszálnak is tanúi legyünk, amelyek egy időben, de különböző helyszínen játszódnak;
- a történet folyamatosságát megszüntető szaggatott, időugrásokra épülő elbeszélésmód zaklatottságot sugall, ugyanakkor komolyabb befogadói munkát igényel.

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
EGYETEM

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

B) feladat

Tervezett idő: 5 perc

Instrukciók: A feladat lehetőséget ad arra, hogy tudatosítsuk a kódrendszerek közti különbségeket, és gyakoroltassuk az írásbeli kifejezőkészséget. A filmrészlet sajátossága, hogy a vágások segítségével a viszonylag egyszerű eseménysor többféleképpen is értelmezhetővé válik. A képek rövid idő alatt rengeteg információt közvetítenek, és ezek értelmezése, a köztük lévő kapcsolatok megtalálása komoly feladat a diákok számára. Alig hangzik el párbeszéd, valóban a képekre kell hagyatkoznunk a történet rekonstruálásakor. A kódváltás (konkrét képről az elvont szövegre) tehát igen összetett gondolkodásformát igényel. A feladatot nehezíti, hogy bele kell helyezkedniük valamelyik szereplő helyzetébe, tehát E/1. személyben kell megalkotniuk a szöveget. Ez feltételezi a szubjektív elbeszélői nézőpont biztos használatát. A filmrészlet inkább a középiskolai korosztálynak lehet érdekes, de egy egyszerűbb mozgóképi szöveg az általános iskolában is feldolgozható ilyen módon. Az Örkeny-szöveg tekintetében ugyanilyen alkotómunkára van szükség. Magyarórákon egyébként gyakran használjuk az ilyen típusú feladatokat (szövegalkotás tartalmi elemek és elbeszélői nézőpont megadásával). A gyerekek ezeket nagyon szeretik.

Munkaforma: első lépésben egyéni, utána páros, esetleg a végén közzététel

Módszerek, eljárások: szövegalkotás írásban

Eszközsükséglet: papír, toll

Lehetséges megoldások: a szövegek természetesen egyéni megoldások lesznek, amelyek valószínűleg a következő tartalmi elemeket fogják tartalmazni:

- egy német házaspár (németül beszélnek, bajor öltözék, német zene)
Amerikában a sivatagban Las Vegas felé autózik;
- az utazás közben megállnak egy elhagyatott parkolóban,
- összevesznek;
- a férfi udvariatlan és otromba viselkedésével megbántja a feleségét;
- a pofon véglegessé teszi a szakítást;
- összecserélik a bőröndjeiket (megegyezik a monogramjuk);
- a férfi elhajt, a nő gyalog indul neki az útnak;
- rövid pillanatképek jellemzik a férfi és a nő feszült viszonyát;
- a filmrészlet egészében érződik a feszültség, amely a döntött kameraállásokkal, a lineáris eseménysor szétszabdolásával és összekeverésével még nagyobb hangsúlyt kap;
- a párperces életkép jellemzi az egész életüket;
- az én-elbeszélésnek tükröznie kell a két ember egymáshoz való viszonyát, az elbeszélőnek bele kell helyezkednie az adott szereplő helyzetébe.

C) feladat

Tervezett idő: 2 perc a csoportalakításra, 5 perc az ismeretek összegyűjtésére, 5 perc a többi csoport feladatainak áttekintésére, kb. 8 perc az öt filmrészlet megtekintésére, 5 perc a jellegzetességek megkeresésére, további 5 perc a közzétételre.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Instrukciók: A filmrészleteket úgy érdemes kiválasztani, hogy azok markánsan képviseljék az adott látásmódot. Én a romantikus, realista, expresszionista, szürrealista és groteszk elbeszélésmódot választottam, mert ezekhez viszonylag könnyű megfelelő mozgóképi szövegeket találni. Mivel a film és az irodalom nagyon szoros kapcsolatban áll egymással, ezért ez a fajta feladat segíti a diákokat abban, hogy egyrészt jobban rögzítsék az egyes látásmódok jellegzetességeit, másrészt fölfedezzék azt, hogy a látásmódok más közegben is érvényesülnek, nem csak az irodalomban. Természetesen órán érdemes más művészeti ágak szövegeivel is szemléltetni a jellegzetességeket. Az ilyen típusú feladat felhasználható az egyes stílusok tanításakor vagy nagyobb léptékű áttekintésre. A filmek tárháza szinte végtelen, tehát olyan filmet választhatnak tanításuk során, amihez hozzáférnek, és ismerve diákjaik ízlését, jobban fogyaszthatóak számukra. Érdemes friss filmeket is felhasználni, mert ha a gyerekek az egészet látták, jobban érzik az adott elbeszélésmód jellegzetességeit. A feladat leegyszerűsíthető úgy, hogy a táblán először összegyűjtünk látásmódokat, majd megkérjük a diákokat arra, hogy keressék meg a hozzájuk tartozó filmrészleteket. Választásukat minden esetben indokolják is.

Munkaforma: egyéni, majd csoportos, a végén frontális.

Módszerek, eljárások: az előzetes ismeretek összegyűjtése, szemléltető ábra készítése, megfigyelés.

Eszközsükséglet: papír, csomagolópapír, filctoll, filmrészletek, a lejátszásukhoz szükséges eszköz.

Lehetséges megoldások:

A papírra írt elemek a megfelelő látásmódhoz társítva:

romantikus: az érzelmek előtérbe helyezése; zseni kultusz; különlegesség; egzotikum

realizmus: hétköznapiság; kisemberek; valóságghúség; a mindennapok szürkesége

expresszionista: a belső érzelmek kivetítése; erőteljes kifejezőmód; hang- és fényhatások; félelem

szürrealista: a racionális tudat kikapcsolása; szabad képzettársítások; ösztönök felszabadítása; a tárgyi valóság feletti tartalmak megragadása

groteszk: az össze nem illő elemek társítása; torz és fenséges egyszerre; realitás keveredése az irreállissal; egyszerre rémület és nevetés

Ezek az elemek bővíthetők a diákok ismereteivel.

Az egyes elbeszélői módokat a következő filmekből vett részletekkel illusztrálhatjuk:

romantikus: Titanic (Cameron, James 1997)

- szenvedélyes szerelem, ellentétek szembeállítás (a két férfi személye, illetve társadalmi különbségek), kilépés a hétköznapiságból (különleges helyszín, művész), a természet hangsúlyos jelenléte (tenger), szélsőséges helyzetek (ártatlanul megvádolnak valakit, katasztrófa), az érzelmek szabadsága stb.

realista: Biciklitolvajok (De Sica, Vittorio 1948)

- mindennapiság (amatőr szereplők, külvárosi környezet), a szegénység ábrázolása, egyszerű, hétköznapi történet stb.

expresszionista: Nosferatu (Murnau, Friedrich Wilhelm 1922)

-a megszokottól eltérő, nagyon intenzív képi ábrázolás (döntött kameraállás, nem reális díszletek, jelmezek, arcfestés), a hang hiányát erős mimika és gesztikuláció ellensúlyozza), félelem (misztikus helyszínek és szereplők) stb.

groteszk: Brazil (Gilliam, Terry 1985)

- kevert érzelmek (félelem és nevetés egyszerre), a természetellenes természetesként való megmutatása (az anya plasztikai műtété), a gépesített, tökéletes világ tele van hibákkal, a reális és irreális együttes jelenléte stb.

szürrealista: Andalúziai kutya (Dalí, Salvador és Buñuel, Luis 1929)

- egymással összefüggéstelen jelenetek, nehezen vagy egyáltalán nem értelmezhető képek, álomszerű látomások, összemosódó képek, ösztönök hangsúlyozása, szimbolikus jelentéstartalmú képek stb.

4. feladat

Tervezett idő: 5 perc (fél perc a reklám megnézésére, majd kb. négy perc a feladat megoldására)

Instrukciók: Ebben a feladattípusban reklámokat használunk, amelyekhez nagyon könnyen hozzájuthatunk akár a tévéből, akár a netről. A feladathoz a Soproni sör, illetve a Maggi levesport népszerűsítő reklámját választottam, amelyek a sztereotípiát használják fel a termék eladására. Itt is érdemes az éppen futó reklámok közül válogatni, mert tanítványaink akarva akaratlanul is találkoznak velük, így lehetőségünk nyílik arra, hogy más szemszögből is megmutassuk nekik ezeket a szövegeket.

Munkaforma: csoportos, majd egyéni

Módszerek, eljárások: megfigyelés, közös ötletelés, utána egyéni kidolgozás

Eszközszükséglet: reklámok (hozzáférés neten vagy kiírva, az ehhez szükséges technikai eszköz)

Lehetséges megoldások:

A csoportok tehát vagy nyelvtanhoz, vagy irodalomhoz kapcsolva oldják meg a feladatukat. Nagyon sokféle megoldás születhet, néhányat felsorolok közülük:

Nyelvtanhoz:

- a reklám a tömegkommunikáció egyik tipikus szövegfajtája, tehát adhatjuk feladatnak a kommunikációs tényezők megnevezését;
- megfigyeltethetjük a metakommunikációs eszközök használatát;
- a reklám tömegek befolyásolására alkalmas, ezért a minél egyszerűbb nyelvi megfogalmazásra törekszik; vizsgáltsuk meg a reklámszövegek mondatainak szerkezetét, a mondatfajták gyakoriságát;
- keressünk jellemzőket a reklám szereplőinek beszédstílusára, megfelel-e a kettő egymásnak.

Irodalomhoz:

- az irodalom gyakran használja az allúziót, amikor felidéz vagy megidéz valakit, illetve utal bizonyos kulturális elemekre; keressenek olyan irodalmi

műveket, amelyek szintén a magyar nemzettudathoz szorosan kötődő tulajdonneveket használnak ilyen céllal (pl. Himnusz, Szózat stb.); ha én szeretnék pl. egy ódát írni a 21. században, milyen kulturális elemeket emelnék be a szövegbe;

- a sztereotípiák (itt a család bemutatása) az irodalomra is jellemző (pl. évszakszimbólumok), keressenek ilyenre példákat;
- a Maggi-reklám a 21. századi család sztereotípiáját jeleníti meg, vessék ezt a fajta ábrázolást korábbi, hasonló témájú irodalmi alkotásokkal; figyeljék meg, mennyire sematikusak a családi szerepek a reklámban és az irodalmi műben; hozzanak példákat az irodalomból meghatározó apa és anya szereplőkre;
- kiindulópont lehet például egy fogalmazáshoz, amelynek témája az én családom vagy milyen családot szeretnék 20 év múlva stb.

5. feladat

Tervezett idő: 1 perc

Instrukciók: az előre elkészített papírokat helyezzük el a tanári asztalon, így kifelé menet a diákok gyorsan ki tudják tölteni.

Kérdések:

1. Melyik feladatot tartja a legjobban alkalmazhatónak?
2. Melyiket nem tartja jó feladatnak?
3. Kérdés a foglalkozáshoz.

Munkaforma: egyéni

Eszközükséglet: előre elkészített lapok

7. Fejlesztő értékelés:

Ezen a foglalkozáson azt szerettem volna megmutatni, hogy a mozgóképi szövegek nagyon sokféleképpen felhasználhatóak a magyarórán (természetesen ez csak egy ki szelete az alkalmazásoknak), és rámutatni arra, hogyan tudjuk látványosabbá, ezáltal élvezetesebbé tenni óráinkat. A műveltségi területek koncentrációja segítheti diákjainkat egy komplexebb látásmód elsajátításában, és abban, hogy az irodalomban lévő jelenségeket máshol is felismerjék, tudják alkalmazni, jobban érzékeljék az irodalom és a film közös jellemzőit. Mivel úgy tűnik, az olvasást egyre gyorsuló tempóban felváltja a képi alapokon működő kommunikáció, talán az ilyen típusú feladatokkal visszavezethetjük őket a könyvekhez.

8. Felhasználható irodalom:

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

1. FÁBIÁN Berta „Kameramozgások” a filmben és az irodalomban” Magyartanítás, 2002/5. november-december
2. FÁBIÁN Berta „Perspektívák a filmben és az irodalomban” Magyartanítás 2003/5. november-december
3. HORVÁTH Beáta „A komikum forrásai, a burleszk műfaja” Új Pedagógiai Szemle, 1998.január
4. HORVÁTH Beáta „Kép és szó” Új Pedagógiai Szemle, 1998.szeptember
5. KINTERNÉ ELEK Mária „A hatáskeltés eszközei a hirdetésekben” Új Pedagógiai Szemle, 1998.május
6. KOZÁK Zsuzsanna-JAKAB György „Mozgóképkultúra és médiaismeret az iskolában” Új Pedagógiai Szemle, 1998.január
7. M. TÓTH Géza „Médiaoktatás az irodalomórán” Új Pedagógiai Szemle, 1998.november

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV